

Determining The Success-Oriented Motivations Of Secondary School Students According To Demographic Characteristics

Hümeyra Şahin^{1,a*}, Hüdaverdi Bircan^{1,b}

Department of Business, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Sivas Cumhuriyet University, 58000 Sivas, Turkey

*Corresponding Author

ARTICLE INFO

Research Article

Received : 23.12.2022

Accepted : 09.01.2023

Keywords:

Factors Affecting Success
Motivation Scale
Secondary School Students
Anova Test
Tukey Testi

ABSTRACT

In this study, the "Success-Oriented Motivation Scale" was applied to 514 students studying in the eighth grade of primary school in order to determine the effect of students' motivation levels on their success. The t-test and one-way ANOVA test were used to compare the factors in the Achievement-Oriented Motivation scale according to demographic characteristics. It was concluded that there was a statistically significant difference in the external effect and internal effect sub-dimensions in terms of gender in students' focus on success. In terms of students' mother's education level and having their own study room, the external influence sub-dimension is significant in student motivation, and the goal-enlargement factor is significant in students' motivation in terms of having a computer at home. In terms of family income level, external influence sub-dimension and self-consciousness sub-dimension are statistically significant in students' motivation. It is important to know the effects of these internal influence, external influence, goal enlargement and self-awareness factors in increasing student success and determining motivation levels.

Türk Akademik Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 5(2): 134-144, 2022

Ortaokul Öğrencilerinin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Demografik Özelliklere Göre Belirlenmesi

MAKALE BİLGİSİ

Araştırma Makalesi

Geliş : 23.12.2022

Kabul : 09.01.2023

Anahtar Kelimeler:

Başarıyı Etkileyen Faktörler
Motivasyon ölçeği
Ortaokul Öğrencileri
Anova Testi
Tukey Testi

ÖZ

Bu çalışma ile öğrencilerin başarılarında motivasyon düzeylerinin etkisini belirlemek amacı ile ilköğretim sekizinci sınıfta eğitim gören 514 öğrenciye "Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği" uygulanmıştır. Başarı Odaklı Motivasyon ölçeğindeki faktörlerin demografik özelliklere göre karşılaştırılmasında t testi ve Tek yönlü ANOVA testi kullanılmıştır. Öğrencilerin başarıya odaklanmalarında, cinsiyet açısından dışsal etki ve içsel etki alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin annesinin eğitim durumu bakımından ve kendine ait çalışma odası olması bakımından öğrenci motivasyonunda dışsal etki alt boyutu anlamlı, öğrencilerin evinde bilgisayarın olması bakımından motivasyonlarında hedef büyütme faktörü anlamlıdır. Aile gelir düzeyi açısından ise öğrencilerin motivasyonunda dışsal etki alt boyutu ve öz bilinç alt boyutu istatistiksel olarak anlamlıdır. Öğrenci başarısının artması ve motivasyon düzeylerinin belirlenmesinde bu içsel etki, dışsal etki, hedef büyütme ve öz bilinç faktörlerinin etkilerini bilmek önemlidir.

^a humeyrak091@gmail.com

^b <https://orcid.org/0000-0002-2094-3335> | hbircan@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-1868-1161>

Giriş

Eğitim ve öğretimin odak noktasını öğrenciler oluşturur. Öğrenci başarısını etkileyen birçok faktör vardır. Aile, kişisel özellikler, zekâ düzeyi, öğretmen, çevre, okul iklimi ve cinsiyet bunlardan bazılarıdır. Öğrencinin başarısı, öğrenme ortamında gerçekleştirilen planlı olarak yapılmış etkinliklerin, hedefler yönünde öğrenciler tarafından duygusal, bedensel ve zihinsel alanlara ne derecede davranışa yansıtıldığı ile ilgili bir kavramdır (Silah, 1994).

Öğrencilerin değer ve tutumları, sosyo-ekonomik özellikleri bakımından farklılık bulunmaktadır. Her bireyin ortak ve farklı yönleri vardır. Okul ortamında özellikle öğrencilerin öğrenmelerinde yetenekleri, zekâları, davranışları ve kişisel özellikleri değişerek farklılaşabilmektedir. Başarılı ya da başarısız olmalarındaki sebebin davranışlarının sonucundan kaynaklandığını bilen öğrenciler başarılı olurken; derslerin zor olduğunu, şanssızlıktan kaynaklandığını ve çevresel faktörlerin başarısızlıklarının sebebi olarak gören öğrenciler de başarısızlık daha da artmaktadır. Ergenlik döneminde olan, dikkatini toparlayamayan öğrenciler başarısız olabilmektedir (Olçay ve Döş, 2009). Okul bağlamı ve iklimi ile öğrenci başarısı arasında ilişki olduğunu belirtmiştir. (Ma ve Klinger, 2000). Öğrencilerin başarılarını etkileyen birçok değişkenin olduğu genel olarak kabul görmüştür. Öğrencilerin duygusal gelişimi, motivasyonu, zamanı kullanım şekli, zihinsel gelişimi, öğrenme tarzı, anne baba davranışları, akademik benlik algısı, cinsiyetleri, kaygı düzeyleri, arkadaş çevresi ve daha birçok faktör söylenilebilir (Demircan, 2014).

Okul bilginin edinildiği, bilişsel olarak gelişimin sağlanabildiği akademik olarak üstünlüğe ulaşabilmek amacıyla gereken ortamın hazırlandığı yerdir. Ders notlarının yüksek olması okul başarısını ifade ederken, ders notlarının düşük olması okul başarısızlığını ifade etmektedir. Öğrencilerin başarılı ya da başarısız olarak değerlendirilmesinde derslerde alınan notlar, davranışların değerlendirilmesine kıyasla daha etkilidir. Çünkü sınıf ortamında yaramaz olan bir öğrencinin ders notları çok iyi ise davranış notları da genellikle iyidir. (Olçay ve Döş, 2009).

Okuldaki öğrenci davranışının yönünü, şiddetini, başarısını ve eğitim ortamında hedefe ulaşmada öğrenci motivasyonu önemli bir güç kaynağıdır. Yani öğrenci motive olduğu kadarıyla başarı düzeyi artmaktadır (Akbaba, 2006). Duygusal zekâ ile motivasyonun akademik başarı ile ilişkisi vardır ve farklı öğrenim kademelerinde başarıyı etkiler. Motivasyon kaynağının değişmesi ve değişen duygusal zekâ seviyeleri akademik başarıyı farklılaştırabilmektedir (Seyis, Yazıcı ve Altun, 2013). Öğrencilerin motivasyonunu azaltan ve artıran öğretmen davranışlar tespit edilmiştir. Öğrenciye güvenen, öğrencinin başarabileceğine inanıp bunu öğrenciye hissettiren öğretmen öğrenci motivasyonunu artırmaktadır. Öğretmede ki başarı beklentisi öğrenciyi motive etme konusunda önemlidir. Öğrenci öğretmenin yüksek başarı beklentisinin samimi ve içten olduğunu bilmeli, öğretmenin gerçekten buna inandığını hissetmelidir. Öğretmenin bütün öğrencilere eşit davranması, işini sevmesi ve coşku ile dersi anlatması öğrenci motivasyonunu artırmaktadır. Yine öğretmenin davranışları ile söylediklerinin tutarlı olması, öğrencileri

not ile tehdit etmemesi öğretmenleri öğrenci gözünde daha inandırıcı, ikna edici kılmakta, sınıfta rahat bir öğrenme atmosferi oluşmakta ve bu da motiveyi olumlu etkilemektedir (Sürücü ve Ünal, 2018).

Okul motivasyonu öğrenci için, öğrencilerin okul kurallarına uyması, okul ile alakalı sorumlulukları yerine getirebilmesi okula devamlılığını sağlayan güçleri ifade eder. Bir öğrenciyi motive eden durum başka bir öğrenciyi motive etmeyebilir. Öğrenci okul motivasyonunu ve başarısını artırmak amacıyla öğrencilerin başarıya ulaşmadaki motivasyonları ölçülebilir (Kaynak, Özhan ve Kan, 2017). Eğitimin niteliği ve durumu ülkenin gelişimi için oldukça önemlidir. Bu da ancak nitelikli insan gücü yetiştirmekle sağlanabilir. Başarılı ve motivasyonu yüksek kişiler yetiştirmek eğitime bağlıdır. Sadece okulların fiziksel ortamının gelişmiş olmasının yanında kişileri tanıyabilmek, kişilerin motivasyon düzeylerini bilmek başarıya ulaşmada önemli etkenlerdir. Motivasyonu düşük olan bir kişinin düşük başarılı olacağı kaçınılmaz bir durumdur (Ergin ve Karataş, 2018). Martin (2002), öğrencilerin potansiyellerine ulaşmak için sadece motive olmalarının yetmeyeceği, başarısızlık ve baskılarla da başa çıkmaya hazırlanmaları, dayanıklı olmaları motivasyonel güçlerini sürdürebilmek ve motivasyon alanlarını ele almak önemlidir.

Çağımızda toplumlar düşünen, yorumlayan, sorgulayan ve kendini geliştiren bireylere ihtiyaç duymaktadır. Gelişmekte olan ülkeler etkili öğrenimi gerçekleştirmek için eğitim sistemlerini sürekli geliştirme uğraşındadırlar. Geliştirme sürecinde hem kültürel süreklilik ile toplumsal devamlılık sağlanırken hem de toplumun gelişmesini sağlayacak, toplumu öne geçirebilecek insan gücünün de yetiştirilmesi gereklidir (Hotaman, 2009). Bu insan gücünü yetiştirebilmek için geliştirilen eğitim sürecinde başarısız öğrenciler yetiştirmek hiçte istenilen bir durum değildir. Öğrencinin başarılı olması ya da başarısız olması öğrencinin ailesi, kendisi, içinde yaşadığı çevre bakımından önemlidir (Demircan, 2014).

Semerci (2010), çalışmasında “Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği” geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırma 827 kişiye uygulamıştır. Faktör analizi sonucunda dört faktörü olan; dış etkiler, iç etkiler, hedef büyütme ve öz bilinç boyutlarını oluşturmuştur. Geliştirdiği ölçeğin KMO değeri 0,911 Barlett Testi değeri 7361,93 olarak bulunmuştur. Toplam varyansın %37,910’u karşılamıştır. 35 maddenin Cronbach alfa katsayısını 0,896 bulunmuştur.

Arda (2016), çalışmasında (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) TEOG sınavına hazırlanan öğrencilerin motivasyonlarının bazı değişkenlere göre incelemiştir. Araştırmanın verilerine 2014-2015 eğitim öğretim yılında okuyan 8. sınıftaki 600 öğrenciden elde etmiştir. Yapı geçerliliği için alt boyutların birbiri ile tutarlılığına Pearson korelasyon katsayısı hesaplamıştır. Güvenirlik analizi için Cronbach Alfa güvenirlik katsayısı ve korelasyon katsayısı hesaplamıştır. Analizin sonucunda başarı odaklı motivasyon düzeylerinin kızlar lehine anlamlı olduğuna ve anneleri üniversite mezunu olan öğrencilerin lise mezunu olan öğrencilere göre daha üst düzeyde olduğunu görülmüştür. Baba eğitim durumuna göre ise anlamlı fark bulunmadığını ifade etmiştir.

Özcan ve Kaya (2016), çalışmalarında zekâsı üstün ve üstün olmayan öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaçla Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği ve görüşme formunu 2015-2016 yıllarında Kahramanmaraş ilinde yedinci ve sekizinci sınıftaki yüz normal zekâlı ve yüz üstün zekâlı kişi olmak üzere toplam 200 öğrenciye uygulamışlardır. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre incelendiğinde, motivasyon puanlarının farklılık gösterdiğini tespit etmişlerdir. Normal öğrencilerin, üstün zekâlı öğrencilere göre daha yüksek motivasyon puanlarına sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yedinci sınıf öğrencilerinin sekizinci sınıf öğrencilerinden daha yüksek puana, annesi çalışmayanların annesi çalışan öğrencilerden daha yüksek puana, ilkokul mezunu olan annelerin öğrencileri daha yüksek puana ve kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha yüksek motivasyon puanına sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Ergin ve Karataş (2018); başarı ve motivasyon ilişkisinin öğrenim kademelerine göre farklılık gösterebileceğini belirtmişlerdir. Bu amaçla İstanbul Teknik Üniversitesinde bulunan dokuz ayrı bölümdeki toplam 440 üniversite öğrencisine “Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği” uygulamışlardır. Öğrenci motivasyonlarını bölüm, cinsiyet, sınıf, üniversite tercih sıralaması, öğrenci kulübüne üyelik durumu ve akademik ortalama değişkenleri açısından incelemişlerdir. Kız öğrencilerin motivasyon düzeylerini daha yüksek bulmuşlardır. Sınıf değişkenini dış etkiler boyutu ile anlamlı ilişkisi olduğunu bulmuşlardır. Öğrenim gördükleri bölümün motivasyon düzeyleri ve akademik başarıları arasında da ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Üniversite tercih sırasının alt boyutlarla ilişkisinin olmadığını ulaşımlardır.

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Öğrencilerin başarılarında etkili olan faktörleri, motivasyon düzeylerini belirlemek amacı ile Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği uygulanmıştır. Ortaokul öğrencilerinin başarıları ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin nasıl olduğu; başarı odaklı motivasyon, öğrencilerin akademik başarılarını anlamlı şekilde etkileyip etkilemediği ve öğrenci motivasyonunda nelerin etkili olduğu araştırılmıştır. Böylelikle araştırmanın öğretmenlerde ve öğrencilerde farkındalık yaratarak eğitim programlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni 2018-2019 eğitim ve öğretim döneminde eğitim gören Sivas ili merkez ilçesindeki 8. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklem ise merkez ilçedeki okullardan tabakalı örnekleme yolu ile seçilen beş

okulun sekizinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu örneklemedeki toplam öğrenci sayısı 514'tür. Araştırmada katılımcıların 250'si kız 264'ü erkek öğrenciden oluşmaktadır.

Çalışmada Kullanılan Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği

Araştırmada öğrencilerin motivasyon düzeylerini belirlemek için Semerci (2010) tarafından geliştirilen Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği kullanılmıştır. Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği (BOM) 35 maddeden oluşan beşli likert derecelendirmesi şeklindedir. (1:Hiç Katılmıyorum, 2: Çoğunlukla katılmıyorum, 3:Kısmen Katılıyorum, 4:Çoğunlukla katılıyorum, 5:Tamamen katılıyorum). Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Çizelge 1'de Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeğine ait alt boyutlar, madde sayıları ve Cronbach Alpha katsayıları verilmiştir.

Alt boyutları “İçsel etki, dışsal etki, öz bilinç ve hedef büyüme olarak adlandırılmış olan ölçeğin KMO değeri 0.911; Bartlett testi değeri 7361.928 (Sd=595, P<.05)'dir. Ölçeğin toplam Cronbach Alpha katsayısı 0.896 (35 madde için) bulunmuştur” (Semerci, 2010).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada verilerin elde edilmesi için kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde cinsiyet, anne baba eğitim ve çalışma durumu, öğrencinin çalışma odasının ve bilgisayarının olup olmadığı, kitap okuma sıklığı, aile gelir düzeyi ve kardeş sayısı gibi öğrencilere ait demografik bilgiler bulunmaktadır. İkinci bölümde ise Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeğinin öğrencilere uygulanması oluşturmaktadır.

Hazırlanan anket formu öğrencilere uygulanmadan önce, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Hukuk Müşavirliği'ne etik kurul izni için başvuru yapılmış ve 17/10/2018 tarihli 92255297-604.01.01-E.19585864 sayılı belgesi ile gerekli izin alınmıştır.

Çalışmada kullanılan anket formu, 2018-2019 eğitim öğretim döneminde Sivas ilindeki 5 okulun 8. Sınıflarında öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. Öğrencilere uygulanan anket formları kontrol edilmiş, eksik veya yanlış doldurulanlar anket formları çalışma dışında tutulmuştur. 514 öğrencinin anket formları bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Araştırmada toplanan verilerin analizi istatistiki paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerinin değerlendirilmesinde; frekanslar, güvenirlilik analizi, T-testi, Anova ve Tukey testi yapılmıştır. Oluşturulan hipotezlerin testlerinde; verilerin fazla olması nedeniyle parametrik testler kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığı, toplam ölçek puanı ve alt boyutlar için çarpıklık (-,32) - basıklık (,84) değerlerinin ise ± 1.00 aralığında olduğu görülmüştür.

Çizelge 1. Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeğinin Faktör Yapısı, madde ve Alt boyutlara ait Cranbach Alpha katsayıları
Table 1 Factor Structure of Achievement-Oriented Motivation Scale, Cranbach Alpha coefficients of item and sub-dimensions

Boyutlar	Maddeler	Madde Sayısı	Cranbach Alpha katsayıları
Dışsal etki	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12	12	0,84
İçsel Etki	13,14,15,16,17,18,19,20,21	9	0,85
Hedef Büyütme	22,23,24,25,26,27,28	7	0,76
Öz Bilinç	29,30,31,32,33,34,35	7	0,81
Genel Toplam		35	0,93

Çizelge 2. Demografik Özellikler

Table 2 Demographic features

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kız	250	48,6
	Erkek	264	51,4
Anne çalışma durumu	Çalışıyor	99	19,3
	Çalışmıyor	415	80,7
Baba çalışma durumu	Çalışıyor	459	89,3
	Çalışmıyor	55	10,7
Anne eğitim durumu	İlkokul	198	38,5
	Ortaokul	130	25,3
	Lise	118	23,0
	Üniversite/Yüksek lisans/Doktora	68	13,2
Baba Eğitim durumu	İlkokul	82	16,0
	Ortaokul	119	23,2
	Lise	169	32,9
	Üniversite/Yüksek lisans/Doktora	144	28,0
Çalışma odası	Evet	396	77,0
	Hayır	118	23,0
Bilgisayarın varlığı	Evet	325	63,2
	Hayır	189	36,8
Kitap okuma sıklığı	Hiçbir Zaman	21	4,1
	Bazen	320	62,3
	Her zaman	173	33,7
Ailenin aylık geliri	0-500	9	1,8
	500-1000 TL	50	9,7
	1001-1500 TL	92	17,9
	1501-2000 TL	118	23,0
	2000 TL ve üstü	245	47,7
Kardeş sayısı	Yok	70	13,6
	1-2	329	64,0
	3-4	88	17,1
	4 ve üzeri	27	5,3

Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmanın hipotezleri aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

H_1 : Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H_2 : Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonlarında anne çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H_3 : Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonlarında baba çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H_4 : Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları anne eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H_5 : Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H_6 : Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonlarında kendilerine ait çalışma odalarının olma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H_7 : Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları bilgisayarlarının olma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H_8 : Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları kitap okuma sıklığına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H_9 : Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonların aile gelir durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

H_{10} : Ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları kardeş sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Bulgular

Ölçek 2018-2019 yılı 5 okulda öğrenim gören sekizinci sınıf 514 öğrencilerine uygulanmıştır. Veri toplama aracı olarak, ölçek ile kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Öğrencilere ilişkin demografik bilgiler Çizelge 2’de verilmiştir.

Araştırmaya 250 kız öğrenci ve 264 erkek öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin %48,6’ı kız ve yüzde 51,4’ü erkek öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerinin anne çalışma durumunun %19,3’ünün çalıştığı, %80,7’sinin çalışmadığı; baba çalışma durumunun %89,3’ünün çalıştığı, %10,7’sinin çalışmadığı görülmektedir. Anne eğitim durumunun %38,5’i ilkokul, %25,3’ünün ortaokul, %23’ünün lise, %13,2’sinin üniversite/yüksek lisans/doktora eğitimi olduğu görülmektedir. Baba eğitim durumunun %16’si ilkokul, %23,2’sinin ortaokul, %32,9’ünün lise, %28’unun üniversite/yüksek lisans/doktora eğitimi olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %77’sinin çalışma odası var iken %63,2’sinin bilgisayarı vardır. Öğrencilerin %33,7’si her zaman kitap okumakta iken, %4,1’ü hiçbir zaman kitap okumamaktadır. Öğrencilerin ailesinin gelirinin %1,8’i 500TL altında, %9,7’si 500-2000TL arasında iken %47,7’sinin 2000TL üzeri olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %13,6’sının kardeşi yok, %64’ünün 1-2, %17,1’inin 3-4, %5,3’ünün 4 ve üzeri kardeşi olduğu görülmektedir.

Güvenirlilik Analizi

Likert tipi bir ölçekte iç tutarlılığın ölçütü olarak; güvenirlik düzeyini belirlemek için Cronbach α katsayısının kullanılması uygundur. Likert tipi ölçekten elde edilen α değeri ne kadar yüksek ise, ölçeğe ait maddeler birbirleri ile o kadar tutarlıdır (Tezbaşaran, 1996; Akt: Bardakçı, 2013).

Cronbach α katsayısının değerlendirilmesinde (Özdamar, 1999);

α katsayısı $0,00 \leq \alpha < 0,40$ aralığında ise ölçek güvenilir değildir,

α katsayısı $0,40 \leq \alpha < 0,60$ aralığında ise ölçek düşük güvenilirliktedir,

α katsayısı $0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirliktedir,

α katsayısı $0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirliktedir, şeklinde yorumlanır.

Çizelge 3'teki değerlere göre Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği alt boyutlarının Cronbach α güvenilirlik katsayıları incelendiğinde katsayının sırasıyla faktör 1: 0,922 olarak, faktör 2: 0,894 olarak, faktör 3: 0,840 olarak, faktör 4: 0,857 olarak hesaplanmıştır. Ölçekteki toplam 35 maddenin Cronbach α güvenilirlik katsayısının 0,919 olduğu görülmekte ve ölçeğin yüksek iç tutarlılığa yani yüksek güvenilirliğe sahip olduğu görülmektedir.

Hipotezlerin Testleri

H₁: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Bu alternatif hipotezi test etmek için başarı odaklı motivasyon ölçeğinin alt boyutları cinsiyet iki boyutlu olduğu için t-testi ile karşılaştırılmıştır.

Çizelge 4'te öğrencilerin cinsiyet değişkeni açısından BOM ölçeğinin alt boyutlardan elde ettikleri puanlara ilişkin T-testi sonuçları verilmektedir. Çizelge incelendiğinde öğrencilerin dışsal etki motivasyonları cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermektedir (p < 0,05). Kız öğrencilerin dışsal etki motivasyonları (x=4,18), erkek öğrencilerin dışsal etki motivasyonundan (x=4,037) daha yüksektir. Öğrencilerin içsel motivasyonları da cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir. Kız öğrencilerin içsel etki motivasyonları (x=4,009), erkek öğrencilerden daha yüksektir. Hedef büyüme boyutu motivasyonları cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Öz bilinç faktörü ise öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir (p > 0,05).

H₂: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları anne çalışma durumuna göre farklılık göstermektedir.

Çizelge 5'te öğrencilerin anne çalışma değişkeni açısından BOM ölçeğinin alt boyutlardan elde ettikleri puanlara ilişkin T-testi sonuçları verilmektedir. Çizelge incelendiğinde öğrencilerin dışsal etki, içsel etki, hedef büyüme ve öz bilinç faktörleri anne çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir (p > 0,05).

H₃: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları baba çalışma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir?

Çizelge 6'da öğrencilerin baba çalışma değişkeni açısından BOM ölçeğinin alt boyutlardan elde ettikleri puanlara ilişkin T-testi sonuçları verilmektedir. Çizelge incelendiğinde öğrencilerin dışsal etki, içsel etki, hedef büyüme ve öz bilinç faktörleri baba çalışma durumuna

göre anlamlı farklılık göstermemektedir (p > 0,05).

H₄: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları anne eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir?

Çizelge 7'de öğrencilerin anne eğitim durum değişkeni açısından BOM ölçeğinin alt boyutlardan elde ettikleri puanlara ilişkin Anova testi sonuçları verilmektedir.

Çizelge 3. Ölçeğin Alt Boyutlara İlişkin Güvenirlik Katsayıları
Table 3 Reliability Coefficients of the Scale for the Sub-Dimensions

Faktör	Cronbach's Alpha Değeri
1. Dışsal Etki	0,922
2. İçsel Etki	0,894
3. Hedef Büyütme	0,840
4. Öz Bilinç	0,857
Toplam	0,919

Çizelge 4. Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Cinsiyet Açısından T-testi ile Karşılaştırılması

Table 4 Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation in terms of Gender with T-test

Cinsiyet		N	Ortalama	t	p
Dışsal etki	kız	250	4,187	2,086	0,037
	erkek	264	4,037		
İçsel etki	kız	250	4,009	2,381	0,018
	erkek	264	3,837		
Hedef büyüme	kız	250	4,105	1,787	0,075
	erkek	264	3,983		
Öz bilinç	kız	250	3,872	1,198	0,231
	erkek	264	3,781		

Çizelge 5. Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Anne Çalışma durumuna Göre T-testi ile Karşılaştırılması

Table 5 Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation According to Mother's Working Status with T-test

Anneniz çalışıyor mu?		N	ortalama	t	p
Dışsal etki	çalışıyor	99	4,0177	-1,259	0,209
	çalışmıyor	415	4,1325		
İçsel etki	çalışıyor	99	3,8418	-1,070	0,285
	çalışmıyor	415	3,9400		
Hedef büyüme	çalışıyor	99	4,0361	-0,092	0,927
	çalışmıyor	415	4,0441		
Öz bilinç	çalışıyor	99	3,7431	-1,060	0,289
	çalışmıyor	415	3,8454		

Çizelge 6. Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Baba Çalışma durumuna Göre T-testi ile Karşılaştırılması

Table 6 Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation According to Father's Working Status with T-test

Babanız çalışıyor mu?		N	ortalama	t	p
Dışsal etki	çalışıyor	459	4,1071	-0,264	0,792
	çalışmıyor	55	4,1379		
İçsel etki	çalışıyor	459	3,9070	-1,121	0,263
	çalışmıyor	55	4,0384		
Hedef büyüme	çalışıyor	459	4,0377	-0,411	0,681
	çalışmıyor	55	4,0831		
Öz bilinç	çalışıyor	459	3,8192	-0,498	0,619
	çalışmıyor	55	3,8805		

Çizelge 7. Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Anova Testi ile Karşılaştırılması
Table 7 Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation According to Mother's Educational Status with Anova Test

		kareler toplamı	sd	kareler ortalaması	F	p
Dışsal etki	gruplar arası	3,666	3	1,222	1,844	0,138
	gruplar içi	337,978	510	0,663		
	Toplam	341,644	513			
İçsel etki	gruplar arası	7,259	3	2,420	3,642	0,013
	gruplar içi	338,837	510	0,664		
	Toplam	346,096	513			
Hedef büyütme	gruplar arası	5,861	3	1,954	3,298	0,020
	gruplar içi	302,128	510	0,592		
	Toplam	307,989	513			
Öz bilinç	gruplar arası	6,115	3	2,038	2,768	0,041
	gruplar içi	375,562	510	0,736		
	Toplam	381,677	513			

Çizelge 8. Anne eğitim düzeyi Tukey Testi karşılaştırması
Table 8 Maternal education level Tukey Test comparison

Bağımlı değişken			Ortalama Fark (I-J)	Std. Hata	P.	95% Güven Aralığı	
						Alt sınır	Üst sınır
İçsel etki	Tukey HSD	ilkokul	0,03556	0,09201	0,980	-0,2016	0,2727
		ortaokul	,28648*	0,09479	0,014	0,0421	0,5308
		Üniversite/yüksek lisans	0,19672	0,11457	0,316	-0,0986	0,4920
		ilkokul	-0,03556	0,09201	0,980	-0,2727	0,2016
		ortaokul	0,25092	0,10364	0,074	-0,0162	0,5181
		Üniversite/yüksek lisans	0,16116	0,12199	0,550	-0,1533	0,4756
	lise	ilkokul	-,28648*	0,09479	0,014	-0,5308	-0,0421
		ortaokul	-0,25092	0,10364	0,074	-0,5181	0,0162
		Üniversite/yüksek lisans	-0,08976	0,12410	0,888	-0,4096	0,2301
		Üniversite/yüksek lisans	-0,19672	0,11457	0,316	-0,4920	0,0986
		ilkokul	-0,16116	0,12199	0,550	-0,4756	0,1533
		ortaokul	0,08976	0,12410	0,888	-0,2301	0,4096
Hedef büyütme	Tukey HSD	ilkokul	-0,00706	0,08688	1,000	-0,2310	0,2169
		ortaokul	,25427*	0,08951	0,024	0,0236	0,4850
		Üniversite/yüksek lisans	0,01980	0,10818	0,998	-0,2590	0,2986
		ilkokul	0,00706	0,08688	1,000	-0,2169	0,2310
		ortaokul	,26133*	0,09786	0,039	0,0091	0,5136
		Üniversite/yüksek lisans	0,02686	0,11519	0,996	-0,2700	0,3238
	lise	ilkokul	-,25427*	0,08951	0,024	-0,4850	-0,0236
		ortaokul	-,26133*	0,09786	0,039	-0,5136	-0,0091
		Üniversite/yüksek lisans	-0,23448	0,11718	0,189	-0,5365	0,0676
		Üniversite/yüksek lisans	-0,01980	0,10818	0,998	-0,2986	0,2590
		ilkokul	-0,02686	0,11519	0,996	-0,3238	0,2700
		ortaokul	0,23448	0,11718	0,189	-0,0676	0,5365
Öz bilinç	Tukey HSD	ilkokul	0,02904	0,09687	0,991	-0,2206	0,2787
		ortaokul	,27115*	0,09980	0,034	0,0139	0,5284
		Üniversite/yüksek lisans	0,02222	0,12062	0,998	-0,2887	0,3331
		ilkokul	-0,02904	0,09687	0,991	-0,2787	0,2206
		ortaokul	0,24211	0,10911	0,119	-0,0391	0,5233
		Üniversite/yüksek lisans	-0,00682	0,12843	1,000	-0,3378	0,3242
	lise	ilkokul	-,27115*	0,09980	0,034	-0,5284	-0,0139
		ortaokul	-0,24211	0,10911	0,119	-0,5233	0,0391
		Üniversite/yüksek lisans	-0,24893	0,13065	0,227	-0,5857	0,0878
		Üniversite/yüksek lisans	-0,02222	0,12062	0,998	-0,3331	0,2887
		ilkokul	0,00682	0,12843	1,000	-0,3242	0,3378
		ortaokul	0,24893	0,13065	0,227	-0,0878	0,5857

*. Ortalama fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Çizelge 9. Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Baba Eğitim Durumu Açısından Anova testi ile Karşılaştırılması
Table 9 Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation in terms of Father's Educational Status with Anova test

		kareler toplamı	sd	kareler ortalaması	F	p
Dışsal etki	gruplar arası	3,163	3	1,054	1,589	0,191
	gruplar içi	338,481	510	0,664		
	Toplam	341,644	513			
İçsel etki	gruplar arası	3,083	3	1,028	1,528	0,206
	gruplar içi	343,013	510	0,673		
	Toplam	346,096	513			
Hedef büyütme	gruplar arası	2,695	3	0,898	1,501	0,213
	gruplar içi	305,294	510	0,599		
	Toplam	307,989	513			
Öz bilinç	gruplar arası	3,126	3	1,042	1,404	0,241
	gruplar içi	378,550	510	0,742		
	Toplam	381,677	513			

Çizelge 10. Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Kendine ait Çalışma Odası Açısından T-Testi ile Karşılaştırılması

Table 10 Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation in terms of Own Study Room with T-Test

Evinizde kendinize ait çalışma odanız var mı?		N	ortalama	t	p
Dışsal etki	evet	396	4,1532	2,186	0,029
	hayır	118	3,9668		
İçsel etki	evet	396	3,9388	0,897	0,370
	hayır	118	3,8616		
Hedef büyütme	evet	396	4,0718	1,571	0,117
	hayır	118	3,9443		
Öz bilinç	evet	396	3,8582	1,567	0,118
	hayır	118	3,7167		

Öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre dışsal etki faktörler açısından ($p>0,05$) anlamlı farklılık yoktur. Fakat İçsel etki, hedef büyütme ve öz bilinç faktörleri öğrencilerin motivasyonunda anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$).

Anne eğitim düzeyinde hangi eğitim düzeyleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığını belirlemek için Tukey çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır.

Çizelge 8 incelendiğinde 0,95 anlamlılık düzeyinde ortalamalar arasında fark vardır. İçsel etki boyutunda anne eğitim düzeyi ilkökul ve lise olanlar arasında anlamlı farklılık vardır. Hedef büyütme faktöründe de yine ilkökul lise ve ortaokul lise düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar görülmektedir. Öz bilinç faktöründe de aynı şekilde ilkökul ve lise eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

H₅: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları baba eğitim durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Çizelge 9'da öğrencilerin baba eğitim durum değişkeni açısından BOM ölçeğinin alt boyutlardan elde ettikleri puanlara ilişkin Anova testi sonuçları verilmektedir. Öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre faktörler açısından ($p>0,05$) ise anlamlı farklılık yoktur.

H₆: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonlarında kendilerine ait çalışma odalarının olma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Öğrencilerin kendine ait çalışma odası olma durumuna ilişkin T-testi testi sonuçları incelendiğinde Çizelge 10'da öğrencilerin dışsal etki boyutunda çalışma odası durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p <0,05$). Çalışma odası olan öğrencilerin dışsal etki motivasyonları ($x=4,15$), çalışma odası olmayan öğrencilere göre ($x=3,96$) daha yüksektir. Öğrencilerin içsel etki, hedef büyütme ve öz bilinç faktörü çalışma odası olup olmaması durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p >0,05$).

H₇: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları bilgisayarlarının olma durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Çizelge 11'de öğrencilerin bilgisayarlarının olup olmadığı açısından BOM ölçeğinin alt boyutlardan elde ettikleri puanlara ilişkin T-testi sonuçları verilmektedir. Çizelge incelendiğinde öğrencilerin hedef büyütme faktörü bilgisayarlarının olup olmamasına durumuna göre anlamlı farklılık göstermektedir ($p <0,05$). Bilgisayarı olan öğrencilerin hedef büyütme motivasyonları ($x=4,09$), bilgisayarını olmayan öğrencilere göre hedef büyütme faktöründen ($x=3,95$) daha yüksektir. Öğrencilerin dışsal etki, içsel etki ve öz bilinç faktörü bilgisayarlarının olup olmaması durumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir ($p >0,05$).

Çizelge 11. Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Bilgisayarlarının Olma Durumu Açısından T-Testi ile Karşılaştırılması

Table 11 Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation in terms of Having Computers with T-Test

Evinizde bilgisayarınız var mı?		N	ortalama	t	p
Dışsal etki	evet	325	4,1613	1,858	0,064
	hayır	189	4,0229		
İçsel etki	evet	325	3,9337	0,455	0,649
	hayır	189	3,8995		
Hedef büyütme	evet	325	4,0954	2,034	0,042
	hayır	189	3,9516		
Öz bilinç	evet	325	3,8440	0,628	0,531
	hayır	189	3,7944		

Çizelge 12. Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Kitap Okuma Sıklığı Açısından Anova Testi ile Karşılaştırılması

Table 12. Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation in terms of Book Reading Frequency with Anova Test

		kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Dışsal etki	Gruplar arası	20,892	2	10,446	16,642	0,000
	Gruplar içi	320,752	511	0,628		
	Toplam	341,644	513			
İçsel etki	Gruplar arası	20,733	2	10,367	16,281	0,000
	Gruplar içi	325,363	511	0,637		
	Toplam	346,096	513			
Hedef büyütme	Gruplar arası	13,164	2	6,582	11,408	0,000
	Gruplar içi	294,825	511	0,577		
	Toplam	307,989	513			
Öz bilinç	Gruplar arası	12,913	2	6,457	8,947	0,000
	Gruplar içi	368,763	511	0,722		
	Toplam	381,677	513			

Çizelge 13. Kitap Okuma Sıklığı Tukey Testi Karşılaştırması

Table 13. Book Reading Frequency Tukey Test Comparison

Bağımlı değişken				Ortalama Fark (I-J)	std. Hata	P	%95 Güven Aralığı	
							Alt Sınır	Üst Sınır
Dışsal etki	Tukey HSD	hiç bir zaman	bazen	-0,38147	0,17847	0,083	-0,8010	0,0380
			her zaman	-,75427*	0,18308	0,000	-1,1846	-0,3239
		bazen	hiç bir zaman	0,38147	0,17847	0,083	-0,0380	0,8010
			her zaman	-,37279*	0,07477	0,000	-0,5485	-0,1971
		her zaman	hiç bir zaman	,75427*	0,18308	0,000	0,3239	1,1846
			bazen	,37279*	0,07477	0,000	0,1971	0,5485
İçsel etki	Tukey HSD	hiç bir zaman	bazen	-0,33570	0,17975	0,149	-0,7582	0,0868
			her zaman	-,71664*	0,18439	0,000	-1,1501	-0,2832
		bazen	hiç bir zaman	0,33570	0,17975	0,149	-0,0868	0,7582
			her zaman	-,38094*	0,07530	0,000	-0,5579	-0,2039
		her zaman	hiç bir zaman	,71664*	0,18439	0,000	0,2832	1,1501
			bazen	,38094*	0,07530	0,000	0,2039	0,5579
Hedef büyütme	Tukey HSD	hiç bir zaman	bazen	-0,38784	0,17111	0,061	-0,7900	0,0144
			her zaman	-,66207*	0,17553	0,001	-1,0746	-0,2495
		bazen	hiç bir zaman	0,38784	0,17111	0,061	-0,0144	0,7900
			her zaman	-,27423*	0,07168	0,000	-0,4427	-0,1057
		her zaman	hiç bir zaman	,66207*	0,17553	0,001	0,2495	1,0746
			bazen	,27423*	0,07168	0,000	0,1057	0,4427
Öz bilinç	Tukey HSD	hiç bir zaman	bazen	-0,24324	0,19136	0,412	-0,6930	0,2066
			her zaman	-,54819*	0,19631	0,015	-1,0096	-0,0868
		bazen	hiç bir zaman	0,24324	0,19136	0,412	-0,2066	0,6930
			her zaman	-,30495*	0,08017	0,000	-0,4934	-0,1165
		her zaman	hiç bir zaman	,54819*	0,19631	0,015	0,0868	1,0096
			bazen	,30495*	0,08017	0,000	0,1165	0,4934

*. Ortalama fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

H₈: Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Başarı Odaklı Motivasyonları Kitap Okuma Sıklığına Göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Çizelge 12’de öğrencilerin kitap okuma sıklığı değişkeni açısından BOM ölçeğinin alt boyutlardan elde ettikleri puanlara ilişkin Anova testi sonuçları verilmektedir. Öğrencilerin kitap okuma sıklığı tüm faktörler için (p<0,05) anlamlı farklılık vardır. Kitap okuma sıklığına göre dışsal etki, içsel etki, hedef büyütme ve öz bilinç faktörleri öğrencilerin başarılarında motivasyonlarını etkilemektedir. Çizelge 13 incelendiğinde 0,95 anlamlılık düzeyinde ortalamalar arasında fark vardır. Dışsal etki boyutunda her zaman kitap okuyan öğrenciler ile hiçbir zaman ve bazen okuyanlar arasında anlamlı farklılıklar vardır. Yine içsel etki, hedef büyütme ve öz bilinç faktörlerinde de her zaman kitap okuyanlar ile hiçbir zaman okumayan ya da bazen kitap okuyanlar arasında da anlamlı farklılık vardır.

H₉: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları aile gelir durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Çizelge 14’te öğrencilerin aile gelir durum değişkenine ilişkin Anova testi sonuçları verilmektedir. Öğrencilerin aile gelir durumu dışsal etki ve öz bilinç faktörleri için anlamlıdır (p<0,05). İçsel etki ve hedef büyütme faktörleri açısından ise anlamlı farklılık görülmemektedir(p<0,05).

Çizelge 15 incelendiğinde 0,95 anlamlılık düzeyinde ortalamalar arasında fark vardır. Dışsal etki boyutunda aile gelir seviyesi 1000 tl’den az olanlar ile 1500-2000tl ile 2000tl üstü gelir seviyesi olanlar arasında anlamlı farklılıklar vardır. Öz bilinç alt boyutunda 1000tl’den az olan ve 2000tl ve üstü gelir gelir düzeyi olanlar arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Çizelge 14. Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Aile Gelir Durumu Açısından Anova Testi İle Karşılaştırılması
Table 14. Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation in terms of Family Income Status with Anova Test

		Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p.
Dışsal etki	gruplar arası	15,867	3	5,289	8,280	0,000
	gruplar içi	325,777	510	0,639		
	Toplam	341,644	513			
İçsel etki	gruplar arası	5,164	3	1,721	2,575	0,053
	gruplar içi	340,932	510	0,668		
	Toplam	346,096	513			
Hedef büyütme	gruplar arası	4,050	3	1,350	2,265	0,080
	gruplar içi	303,939	510	0,596		
	Toplam	307,989	513			
Öz bilinç	gruplar arası	12,546	3	4,182	5,778	0,001
	gruplar içi	369,130	510	0,724		
	Toplam	381,677	513			

Çizelge 15. Aile Gelir Seviyesi Tukey Testi Karşılaştırması
Table 15. Family Income Level Tukey Test Comparison

Bağımlı değişken		Ortalama Fark (I-J)	Std. Hata	P	95% Güven Aralığı			
					Alt Sınır	Üst Sınır		
Dışsal etki	Tukey HSD	1000'den az	1001-1500TL	-,59730*	0,13330	0,000	-0,9409	-0,2537
		1501-2000TL	-,48517*	0,12744	0,001	-0,8136	-0,1567	
		2000TL ve üstü	-,54410*	0,11591	0,000	-0,8429	-0,2454	
		1001-1500TL	1000'den az	,59730*	0,13330	0,000	0,2537	0,9409
		1501-2000TL	1501-2000TL	0,11213	0,11116	0,744	-0,1744	0,3987
		2000TL ve üstü	2000TL ve üstü	0,05320	0,09773	0,948	-0,1987	0,3051
	1501-2000TL	1000'den az	,48517*	0,12744	0,001	0,1567	0,8136	
	1001-1500TL	1001-1500TL	-0,11213	0,11116	0,744	-0,3987	0,1744	
	2000TL ve üstü	2000TL ve üstü	-0,05893	0,08956	0,913	-0,2898	0,1719	
	2000TL ve üstü	1000'den az	,54410*	0,11591	0,000	0,2454	0,8429	
	1001-1500TL	1001-1500TL	-0,05320	0,09773	0,948	-0,3051	0,1987	
	1501-2000TL	1501-2000TL	0,05893	0,08956	0,913	-0,1719	0,2898	
Öz bilinç	Tukey HSD	1000'den az	1001-1500TL	-,57498*	0,14190	0,000	-0,9407	-0,2092
		1501-2000TL	-0,31719	0,13565	0,091	-0,6668	0,0325	
		2000TL ve üstü	-,40360*	0,12338	0,006	-0,7216	-0,0856	
		1001-1500TL	1000'den az	,57498*	0,14190	0,000	0,2092	0,9407
		1501-2000TL	1501-2000TL	0,25779	0,11833	0,131	-0,0472	0,5628
		2000TL ve üstü	2000TL ve üstü	0,17138	0,10403	0,353	-0,0967	0,4395
	1501-2000TL	1000'den az	0,31719	0,13565	0,091	-0,0325	0,6668	
	1001-1500TL	1001-1500TL	-0,25779	0,11833	0,131	-0,5628	0,0472	
	2000TL ve üstü	2000TL ve üstü	-0,08641	0,09533	0,801	-0,3321	0,1593	
	2000TL ve üstü	1000'den az	,40360*	0,12338	0,006	0,0856	0,7216	
	1001-1500TL	1001-1500TL	-0,17138	0,10403	0,353	-0,4395	0,0967	
	1501-2000TL	1501-2000TL	0,08641	0,09533	0,801	-0,1593	0,3321	

*. Ortalama fark 0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Çizelge 16: Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Kardeş Sayısı Açısından Anova Testi ile Karşılaştırılması
Table 16. Comparison of Students' Achievement-Oriented Motivation in terms of Number of Siblings with Anova Test

		Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Dışsal etki	Gruplar arası	4,141	3	1,380	2,086	0,101
	Gruplar içi	337,503	510	0,662		
	Toplam	341,644	513			
İçsel etki	Gruplar arası	1,113	3	0,371	0,549	0,649
	Gruplar içi	344,983	510	0,676		
	Toplam	346,096	513			
Hedef büyütme	Gruplar arası	4,608	3	1,536	2,582	0,053
	Gruplar içi	303,380	510	0,595		
	Toplam	307,989	513			
Öz bilinç	Gruplar arası	1,470	3	0,490	0,657	0,579
	Gruplar içi	380,207	510	0,746		
	Toplam	381,677	513			

H₁₀: Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin başarı odaklı motivasyonları kardeş sayısının etkisi anlamlı farklılık göstermektedir.

Çizelge 16'da öğrencilerin kardeş sayısı değişkeninin Anova testi sonuçları verilmektedir. Kardeş sayısına göre tüm faktörler açısından anlamlı farklılık görülmemektedir ($p > 0,05$).

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, başarı odaklı motivasyon ölçeği öğrencilere uygulanarak öğrenci başarısı ile motivasyonu arasındaki ilişki ortaya konmaya çalışılmıştır. Başarı odaklı motivasyon ölçeği 8. sınıfta eğitim gören 514 öğrenciye uygulanmıştır. Başarı odaklı motivasyon ölçeğine uygulanan iç tutarlılık analizinde alt boyutlara ait Cronbach α değerlerinin 0,922 ile 0,857 arasında değer aldığı hesaplanmış ve ölçeğin toplam Cronbach α değeri 0,919 olarak hesaplanmıştır.

Cinsiyete göre öğrencilerin motivasyonlarında dışsal etki alt boyutu ve içsel etki alt boyutlarında anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p < 0,05$). Kız öğrencilerin dışsal etki ve içsel etki alt boyutlarında motivasyon düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ergin ve Karataş (2017) yaptıkları çalışmalarında da kız öğrencilerin motivasyon düzeylerinin erkeklerle göre daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Benzer şekilde Özcan, Kaya (2016) ve Arda (2016) çalışmalarında kız öğrencilerin başarı motivasyonlarının erkeklerden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hedef büyütme ve öz bilinç faktörlerinin ise öğrencilerin cinsiyeti bakımından anlamlı olmadığına ulaşılmıştır.

Öğrencilerin motivasyon düzeyinin belirlenmesinde anne ve baba çalışma durumuna göre bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun aksine Özcan ve Kaya (2016) çalışmalarında anneleri çalışmayan öğrencilerin motivasyonlarının anneleri çalışan öğrencilerin motivasyonlarına göre daha yüksek bulmuşlardır.

Anne eğitim durumuna göre öğrencinin motivasyonunda dışsal etki faktöründe anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Diğer faktörlerde ise anlamlı farklılıklar görülmektedir. Farklılığın hangi eğitim düzeyi arasından kaynaklandığını belirlemek için Tukey çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. İlkokul okuyan anneler ile lise ve ortaokul okuyan anneler arasında anlamlı

fark olduğu görülmüştür. Anneleri lise ve ortaokul okuyan öğrencilerin motivasyonları daha yüksektir. Arda (2016) annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin motivasyonlarının lise mezunu olan annelerin çocuklarının motivasyonlarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Özcan ve Kaya (2016) çalışmaları ile anneleri ilkokul mezunu olan öğrencilerin motivasyonlarının ortaokul, lise, üniversite mezunu olan öğrencilerden daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır.

Kendine ait çalışma odası olma durumuna göre öğrencilerin motivasyonlarında dışsal etki alt boyutunda anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer faktörler açısından ise anlamlı farklılık görülmemiştir. Arda (2016) çalışması ile kendine ait çalışma odası olan öğrencilerin, çalışma odası olmayan öğrencilere göre daha yüksek motivasyona sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Evinde bilgisayar olma durumuna göre öğrencilerin motivasyonlarında hedef büyütme faktörü anlamlıdır. Aksine Arda (2016) çalışmasında evinde bilgisayar olup olmaması açısından faktörler arasında anlamlı farklılık görmemiştir.

Öğrencilerin kitap okuma sıklığı açısından motivasyonlarının belirlenmesinde tüm faktörler anlamlıdır. Tukey testine göre de her zaman kitap okuyan öğrenci ile bazen ve hiçbir zaman kitap okumayan öğrenciler arasında anlamlı farklılıklar vardır.

Öğrencilerin ailesinin geliri açısından dışsal etki ile öz bilinç alt boyutları anlamlıdır. Diğer faktörlerde ise anlamlı farklılık görülmemektedir. Dışsal etki boyutuna göre anlamlılık arasındaki farklar aile gelir düzeyi 1000tl'den az olanlar ile 1500-2000tl ile 2000tl üstü gelir seviyesi olanlar arasındaki farktan kaynaklanmaktadır. Öz bilinç boyutunda da 1000tl'den az olan ve 2000tl ve üstü gelir seviyesi olanlar arasında farklılık görülmektedir. Özcan ve Kaya (2016) çalışmalarında aile gelir düzeyi orta seviyede olan öğrencilerin motivasyonlarının aile gelir seviyesi düşük ve yüksek düzeyde olanlara göre daha yüksektir.

Öğrencilerin kardeş sayısı bakımından faktörler arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Öğrencilerin başarıya odaklanmasında kardeş sayısının motivasyonlarına etkisi yoktur.

Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği diğer eğitim kademeleri öğrencilerinin de motivasyon düzeylerinin belirlenmesi için uygulanması önerilir.

Bilgi

Bu çalışma Prof. Dr. Hüdaverdi BİRCAN danışmanlığında Humeyra ŞAHİN tarafından hazırlanan “Ortaokul Öğrencilerinin Başarılarının İç İçe Sınıflama Yöntemi ile Karşılaştırılması ve Başarılarına Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi: Sivas İli Örneği” başlıklı tezin bir bölümünden hazırlanmıştır.

Kaynaklar

- Akbaba, S. (2006). Eğitimde Motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3,344-348.
- Arda, L. (2016). *Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeğinin Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinde Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi) Nişantaşı Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bardakçı, S. (2013). *İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Sınıf İçi Etkinlik Ölçeği Geliştirilmesi, Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışması: Sivas İli Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Demircan, Y. (2014). *5. Sınıf Öğrencilerinin Sınıf İçi Etkinlik ve Akademik Başarı Düzeylerine Göre Öz Düzenleme Stratejileri ve Motivasyonel İnançlarının İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ergin, A. ve Karataş, H. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Başarı Odaklı Motivasyon Düzeyleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 33(4), 868-887.
- Hotaman, D. (2009). Bazı Kişisel Değişkenlerin Öğrencilerin Bağımsız, Bir Partnerle ve Bir Grupla Çalışma Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisinin Araştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6:1.
- Kaynak S., Özhan, M. ve Kan A. (2017). Ortaokul Öğrencileri İçin Okul Motivasyonu Ölçeği Geliştirme Çalışması. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 12/4:293-312.
- Ma X. & Klinger Don A. (2000). Hierarchical Linear Modelling of Student and School Effects on Academic Achievement, *Canadian Journal Of Education* 25, 1: 41-55.
- Martin, Andrew J. (2002). Motivation and academic resilience: Developing a model of student enhancement. *Australian Journal of Education*, 46, 34-49.
- Olca A. ve Döş İ. (2009). Ortaöğretimde Başarıyı Olumsuz Etkileyen Unsurların Öğrenci Boyutuyla Tespitine Yönelik Bir Uygulama. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8(1): 131-155.
- Özcan D. ve Kaya F. A. (2017). Üstün Zekâlı Olan ve Olmayan Öğrencilerin Başarı Odaklı Motivasyonlarının Belirlenmesi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25:6. 2357-2368.
- Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi 1. 2*. Baskı Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Semerci, Ç. (2010). Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeğinin (BOM) Geliştirilmesi, *E Journal of New World Sciences Academy*. 5:4.
- Seyis S. Yazıcı H. ve Altun F. (2013). Ortaöğretim Öğrencilerinin Motivasyonları ve Duygusal Zekâları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki, *Milli Eğitim*, 197:53.
- Silah, M. (1994). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Çeşitli Nedenler Arasında Süreksiz Durumluk Kaygının Yeri ve Önemi, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2:2-4.
- Sürücü A. ve Ünal A. (2018). Öğrenci Motivasyonunu Artıran ve Azaltan Öğretmen Davranışlarının İncelenmesi, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*. 8(8). ISSN:2528-9527.